

9. ULUSAL

İÇ HASTALIKLARI

KONGRESİ

KEYCARTO

5-9 Eylül 2009

Lara • Antalya

Humalog ²⁵
25 mg/ml insülin
Lilly Sağlık Hizmetleri A.Ş. İstanbul

kervansaray

www. *Lilly* .com.tr

10000

İç Hastalıkları Hemşireliğinde Kritik Düşünme

Prof. Dr. Zehra DURNA
Öğr. Gör. Ayfer BAYINDIR

İstanbul Bilim Üniversitesi

1

Kritik Düşünme

Kritik düşünme

- belli bir amaca yönelik,
- bireyin kendi kendine karar vermesini esas alan,
- yorumlama,
- analiz,
- değerlendirme,
- sonuç kriterleri oluşturma,
- kanıta dayalı kavramlar, yöntemler ve kriterler doğrultusunda

karar verme sürecidir.

2

Kritik düşünme (Kurfiss)

- Bir durumu, bir problemi veya fenomeni araştırmak veya bir soruya çözüm bulmak için yapılan bir inceleme/araştırma
- Kanıtlara ve gerekçelere dayanan sonuca ulaşma süreci

3

Simpson E, Courtney M. (2007) Critical thinking in nursing education: A literature review. *International Journal of Nursing Practice* 13(April): 19-31.

Kritik düşünme tanımlarında ortak kavramlar

- Formal ve informal bilgi birikimi
- Soru sorma ve araştırma konusunda isteklilik
- Çözümü zor konulara yeni çözümler getirme yeteneği

4

Kritik Düşünmenin Bileşenleri

Brookfield'e göre:

1. Varsayımlar
2. Konu ile ilgili yeterli bilgi düzeyi ve farkındalık
3. Hayal gücü ve araştırma bilgi-becerisi
4. İnanç, davranış veya sosyal yapıları kritik edebilme

5

Simpson E, Courtney M. (2007) Critical thinking in nursing education: A literature review. *International Journal of Nursing Practice* 13(April): 19-31.

Kritik Düşünme Boyutları

1. Bilişsel Kritik Düşünme Becerileri
2. Bireysel Özellikler

6

Simpson E, Courtney M. (2007) Critical thinking in nursing education: A literature review. *International Journal of Nursing Practice* 13(April): 19-31.

Bilişsel Kritik Düşünme Becerileri

- A. Yorumlama
- B. Analiz Etme
- C. Değerlendirme
- D. Sonuçlar Çıkarma
- E. Açıklama

7

"Critical Thinking in Clinical Nursing Practice/RN Examination" <http://www.nln.org/aboutnln/criticalthinking.pdf> erişim tarihi 18.08.2007

Bireysel Özellikler

- Tarafsız
- Açık fikirli
- Kararlı
- Empatik
- İletişim becerileri gelişmiş
- Organize ve sistematik
- Esnek
- Dürüst
- Gerçekçi
- Mantıklı
- Müttevazı
- Meraklı ve anlayışlı
- Yaratıcı ve mükemmelle ulaşma hedefinde olma

8

Snyder, SC, Ross, SC, Middle, JJ, Chesser, KM. Textbook of Medical-Surgical Nursing, 11th edition, 2001

Hemşirelik eğitiminde kritik düşünmeye olan ilgi artış nedenleri (Daly)

- Eğitim sürecinde kritik düşünmeye olan ilginin artması
- Hemşirelik eğitiminde kritik düşüncüyü geliştirmeye yönelik eğitim yöntemleri
- Sağlık bakımı alandaki hızlı değişimler

9

Bishop, E, Courtney, M. (2002) Critical thinking in nursing education: A literature review. *International Journal of Nursing Practice* 8(April):pp. 80-88.

Hemşirelik bakımında kritik düşünme

- Klinik karar vermeyi geliştirir.
- Hasta gereksinimlerinin tanınmasına ve uygun hemşirelik bakımının planlanmasına yardım eder.

10

Hemşirelik eğitiminde kritik düşünme

- Hemşirelik programlarında ve bu programların akreditasyonunda bir sonuç kriteri olarak
- kritik düşünme becerisinin değerlendirilmesi önem taşımaktadır.

11

National League of Nursing <http://www.nln.org/aboutnln/corevalues.htm>

HOLİSTİK KRİTİK DÜŞÜNME

- Kritik Dinleme
- Kritik Düşünme
- Kritik Yazma
- Kritik Okuma
- Kritik Konuşma

12

Critical Thinking in Nursing <http://file.nln.org/assess/criticalthinking.html> erişim tarihi 18.08.2007

21.YÜZYIL SAĞLIK BAKIMI İLE İLGİLİ YAKLAŞIMLAR

Önceki Yaklaşım

- Bireyin sorumluluğu
- Bilgi
- Gizlilik
- Uygulama sırasındaki gereklilikler
- Yerleşik profesyonel yaklaşım

Yeni Yaklaşım

- Sistem Sorumluluğu
- Bilgi Birikimi
- Şeffaflık
- Gerekliliklerin tahmini
- Kanıta dayalı karar

19

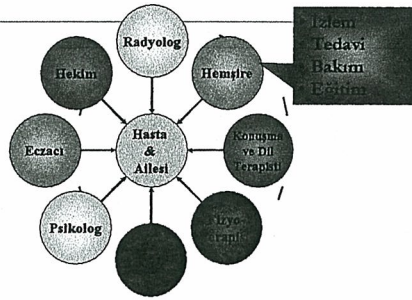
SAĞLIK PROFESYONELLERİ

- Hasta merkezli bakım
 - İnterdisipliner ekip yaklaşımını uygulama
 - Kanıta dayalı uygulamaları gerçekleştirme
 - Kalite Yönetimi ve İyileştirme
 - Bilişim (Bilgi Yönetimi)
- Değişim Yönetimi

20

İnterdisipliner Ekip Yaklaşımı

21

Bakım Standartları - 1

- **Tanımlama** : Kurumun her hasta için detaylı bir ön tanımlama süreci vardır.
- **Hemşirelik Teşhisleri** : Hastanın problemlerini tespit etmede hastalık gruplarına özel olarak tanımlanan hemşirelik teşhisleri kullanılmaktadır.
- **Sonuçların Tanımlanması** : Hasta bakımını planlamada beklenen sonuç kriterleri belirlenmiş ve sapmalar takip edilmektedir.
- **Planlama** : Bakımın sürekliliğinin sağlanmasında yaşa, hastalığa ve bireye özel bakım planları geliştirilmekte ve uygulanmaktadır.

22

Bakım Standartları - 2

- **Uygulama** : Elde edilecek hasta sonuç kriterlerine uygun tüm girişimler tanımlanmış ve uygulanmaktadır.
- **Değerlendirme** : Hedeflenen sonuç kriterlerinin değerlendirildiğine ve sapmaların takip edildiğine dair kanıtlar vardır.

23

Uygulama Standartları - 1

- **Bakımın Kalitesi ve Yönetimi** : Hemşire yöneticisi, hizmetlerin yönetimi, etkililiği ve kalitesini düzenli olarak değerlendirecek bir sistem geliştirmiştir.
- **Performans Değerleme** : Hemşire yöneticisi, organizasyon kriterlerine ve mesleki uygulamalara temellendirilmiş bir performans yönetimi kullanmaktadır.
- **Eğitim** : Hemşire yöneticisi yönetim ve mesleki bilgiyi korumak ve geliştirmek için sürekli eğitim programları düzenlemektedir.

24

Uygulama Standartları - 2

- **Bilimsel Yaklaşım** : Kanıt ve referansa dayalı uygulamalar yapıldığına dair kanıt vardır.
- **Etik ve Kültürel Kurallara Uyum** : Hasta ve personelin haklarının korunduğuna ve etik yaklaşımın varlığına dair kanıtlar vardır.
- **İşbirliği** : Hemşirelerin kararlara, komite çalışmalarına ve diğer bölüm aktivitelere katıldığına dair kanıt vardır.

25

Uygulama Standartları - 3

- **Araştırma** : Hemşirelik yöneticisi, hemşirelik yönetimi ve bakımın sunulmasında araştırmaları destekleyecek bir sistem sağlamıştır.
- **Kaynak Kullanımı** : Hemşirelerin bütçe, insan kaynağı kullanımı ve uygulamaların geliştirilmesinde gerekli olan kaynaklar hakkında karar verdiğine ve katıldığına dair kanıtlar vardır.

26

KANITA DAYALI UYGULAMA REHBERLERİ

Kanıt Dayalı Uygulama Nedir ?

Pratikte iki kritik elementin entegrasyonuna dayalı bir karar verme yaklaşımıdır

1. Klinik Uzmanlık
2. Sistematik araştırmalardan elde edilen en iyi kanıtlar

27

Kanıt Dayalı Uygulamaya Giden Yol

- Araştırma Yapmak
- Bulguları Yayınlamak
- Araştırma Sonuçlarını Uygulamaya Yansıtma
- Araştırma Sonuçlarının "Meta-analizi"ni yapmak

28

Kanıt Dayalı Uygulamalar ve Hemşirelik Uygulamaları

Hemşirenin Sorumlulukları

- Bakım planlamasını etkileyen, özellikle de hasta prognozunu etkileyen araştırma projelerinde yer almak
- Araştırma sonuçlarını duyurmak
- Araştırma sonuçlarını uygulamaya yansıtma

"En iyi uygulama"yı güvence altına almak

- Bakım amaçlarına yönelik "En İyi Uygulama"
- Disiplinler arası işbirliğinde "En İyi Uygulama"

29

KDU İÇİN PRATİK YOL

- Hemşirelik Yüksek Okullarındaki Araştırmacılar ile işbirliği
- Hastanelerinde KDU başlatan hemşirelerden danışmanlık almak
- Küçük oturumlar oluşturmak "araştırma-workshop"ları düzenlemek: içeriğin "uygun" olduğundan emin olmak
- KDU takımları oluşturmak; sorgulanabilir prosedürleri tanımlamak; uzman ve deneyimli hemşirelerden bildirim almak; WEB sayfalarından "KDU" ya dair literatürleri incelemek

30

■ Ayda bir "KDU" sonuçlarını duyurma, yayınlamak
■ "KDU" konferanslarına grup olarak sürekli katılmak
■ Bölgenizde kendi KDU derginizi yayınlamayı düşünmek
■ Üniteler seçerek KDU modelini teker teker yerleştirmek
■ Asla vazgeçmemek, çünkü değişiklikler yavaş olur.

"Lash, A.A. (2005) Practical way to evidence-based practice. Unpublished manuscript".

31

Sağlık Bakım Profesyonelleri

Kanıt oluşturmalar

32

Kanıt Bulanlar

33

Kanıt Uygulayıcılar

34

Kanıtı Yok Sayanlar

35

KANITLARA ULAŞMALIYIZ

36

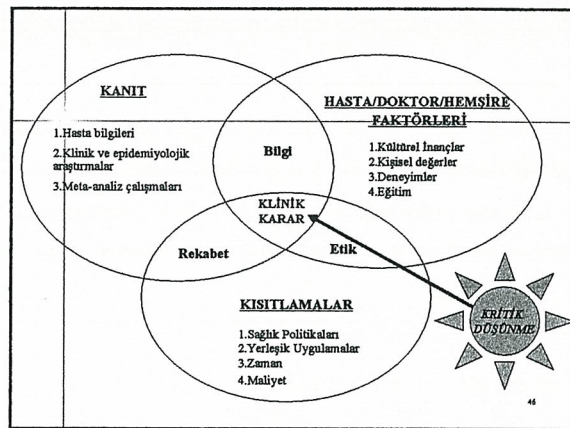
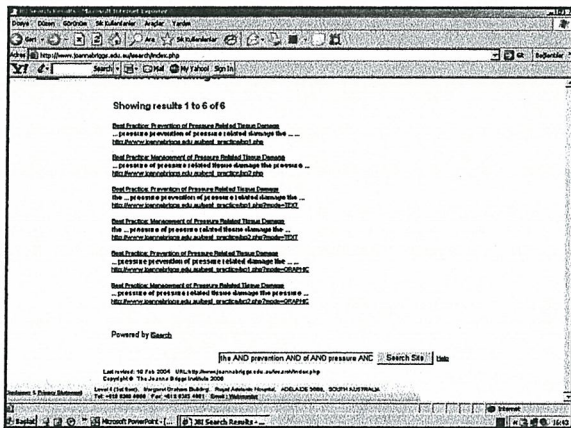
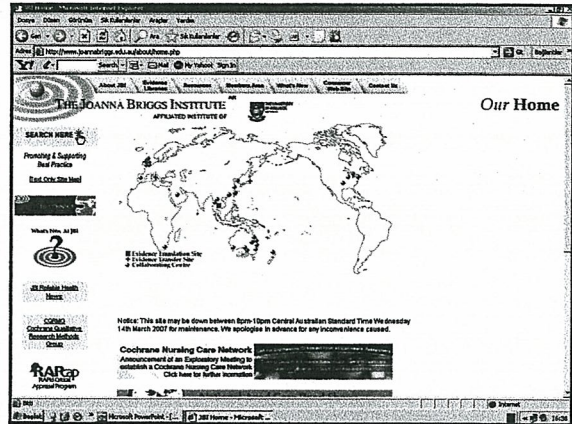
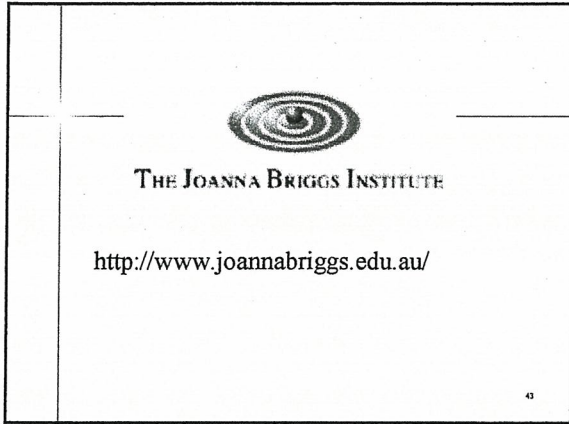
EBN Online
Evidence-Based Nursing

<http://ebn.bmjournals.com/>

37

THE COCHRANE LIBRARY

49

Ülkemizde İç Hastalıkları Hemşireliği Alanında mesleğimizin bilimselleşmesinde çok önemli çaba ve eserleri olan, bizlere

-Hemşirelik Süreci ve -Kritik Düşünme' yi

öğreten

Değerli Hocam Prof.Dr. Leman Bitrol'e

sevgi ve saygılarımla

Prof.Dr. Zehra Durna

47

TÜRK İÇ HASTALIKLARI UZMANLIK DERNEĞİ

Eylül 2007

ARAŞTIRMA KURSU

Konuşmacı: *Dr. Cengiz Han AÇIKEL*

09.00-09.45	Araştırma planlamasına giriş - Araştırma nedir, niçin yapılır? - Epidemiyoloji nedir? - Bilimsel araştırma planlama
10.00-10.45	Araştırma yöntemleri - Tanımlayıcı araştırmalar - Kesitsel araştırmalar - Vaka kontrol araştırmaları - Kohort araştırmaları
11.00-12.00	Araştırma planlama uygulama
12.00-13.15	Öğle arası
13:15-14:00	Sağlık araştırmalarında istatistik kullanımı Temel istatistik kavramlar
14:15-15:00	SPSS paket programı genel özellikleri Veri tabanı oluşturma
15:15-16:00	Tanımlayıcı istatistikler Kesikli verilerin karşılaştırılması
16:15-17:00	Sürekli verilerin analizi

1. Kurs araştırma planlamaya yönelik temel epidemiyolojik bilgiler ve araştırmaların istatistiksel analizlerine yönelik biyoistatistik uygulamalarına yönelik olmak üzere iki kısımda yürütülecektir.

2. Biyoistatistik yöntemler dersinin tamamı SPSS for Windows paket programı üzerinden uygulamalı yürütülecektir. Katılımcıların uygulamalara daha etkin katılabilmeleri için kişisel dizüstü bilgisayarlarını getirmeleri yararlı olacaktır.

3. Kongre düzenleme komitesinin görüşlerine göre ders saatlerinde küçük değişiklikler olabilir.

6 Eylül 2007

TEMA: İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİNDE LİDERLİK VE KRİTİK DÜŞÜNME

09:00-09:30	AÇILIŞ KONUŞMALARI
09:30-10:30	KONFERANS 1 İç Hastalıkları Hemşireliğinde Dayanışma ve Liderlik Oturum Başkanları : <i>Dr. Aynur ESEN, Dr. Sabire YURTSEVER</i> Konuşmacı : <i>Dr. Sevgi OKTAY</i> <i>Dr. Saadet ÜLKER</i>
10:30-11:00	KAHVE MOLASI
11:00-12:00	Temaya Uygun Sözel Bildiri Sunumları Oturum Başkanları : <i>Dr. Feray GÖKDOĞAN, Dr. Sultan TAŞÇI</i>
12:00-13:30	ÖĞLE YEMEĞİ
13:30-15:00	KONFERANS 2 İç Hastalıkları Hemşireliğinde Kritik Düşünme Oturum Başkanları : <i>Dr. Leman BİROL, Dr. Şeyda ÖZCAN</i> Konuşmacı : <i>Dr. Zehra DURNA</i>
15:00-15:30	KAHVE MOLASI
15:30-16:30	Temaya Uygun Sözel Bildiri Sunumları Oturum Başkanları : <i>Dr. Hatice FESÇİ, Dr. Zeynep CANLI ÖZER</i>

7 Eylül 2007

TEMA: SAĞLIK RİSKLERİ

09:00-10:30	PANEL 1 Sağlık Çalışanlarını Tehdit Eden Riskler ve Baş Etme Yolları Oturum Başkanları: <i>Dr. Çiçek FADİLOĞLU, Dr. Sevinç KUTLUTÜRKAN</i> Kas-İskelet Sistemi Sorunları <i>Dr. Rukiye PINAR</i> İlaç Uygulamaları <i>Uzm. Hem. Fatma GÜNDOĞDU</i> Mobbing <i>Dr. Nesrin NURAL</i> Zor Hasta <i>Ar. Gör. Özgül TAŞÇIKAN</i> Kan ve Kan Ürünleriyle Bulaşan Hastalıklar <i>Ar. Gör. Güler BALCI</i>
10:30-11:00	KAHVE MOLASI
11:00-12:00	Temaya Uygun Sözel Bildiri Sunumları Oturum Başkanları : <i>Dr. Ayfer KARADAKOVAN, Dr. Zöhre IRMAK</i>
12:00-13:30	ÖĞLE YEMEĞİ Sempozyum FungalPnömonilerden Korunma ve Tedavide Hemşirelik Uygulamaları Konuşmacı: <i>Ar. Gör. Leyla ÖZDEMİR</i>
13:30-15:00	PANEL 2 İç Hastalıkları Acilleri ve Hemşirelik Yaklaşımları Oturum Başkanları : <i>Dr. Birsen YÖRÜGEN, Dr. Gülten KARADENİZ</i> Nörolojik Aciller <i>Dr. Sakine MEMİŞ, Ar. Gör. Ülkü GÖRGÜLÜ</i> Hematolojik ve Onkolojik Aciller <i>Dr. Hicran BEKTAŞ</i> Endokrin Aciller <i>Hem. Zülbiye ANIL</i> Solunum Acilleri <i>Hem. Nurhayat ÇETİN</i>

15:00-15:30	KAHVE MOLASI
15:30-16:30	Serbest Bildiri Sunumları Oturum Başkanları : <i>Dr. Sevgi KIZILCI, Dr. Sevgisun KAPUCU</i>

8 Eylül 2007

TEMA: HASTA VE AİLE EĞİTİMİ	
09:00-10:30	PANEL 3 Diyabette Vaka Yönetimi ve Önemi Oturum Başkanları : <i>Dr. Nalan AKBAYRAK, Dr. Nuran TOSUN</i> Diyabette Vaka Yönetimi <i>Dr. Nermin OLGUN</i> Diyabet ve Egzersiz <i>Dr. Neslihan BAŞCIL TÜTÜNCÜ</i> <i>Dr. Nevin DOĞAN</i> <i>Hem. Zümrüt TARAKÇI</i>
10:30-11:00	KAHVE MOLASI
11:00-12:00	KONFERANS 3 Demanslı Hastaya Hemşirelik Yaklaşımı ve Bakım Verenin Yükü Oturum Başkanları : <i>Dr. Fisun ŞENUZUN, Dr. Mehtap TAN</i> Konuşmacı : <i>Dr. Özlem KÜÇÜKGÜÇLÜ</i>
12:00-13:30	ÖĞLE YEMEĞİ
13:30-14:00	KONFERANS 4 Yaşlı Bireyin Değerlendirmesi Oturum Başkanları : <i>Dr. Nuray ENÇ, Dr. Asiye DURMAZ AKYOL</i> Konuşmacı : <i>Dr. Nuran AKDEMİR</i>
14:00-15:00	KONFERANS 5 İlaç Etkileşimleri Oturum Başkanları : <i>Dr. Mukadder MOLLAOĞLU, Dr. Aysel BADIR</i> Konuşmacı : <i>Dr. Kutay DEMİRKAN</i>
15:00-15:30	KAHVE MOLASI
15:30-16:30	KONFERANS 6 Stres Yönetimi Oturum Başkanları : <i>Dr. Hatice TEL, Dr. Ayla ALBAYRAK</i> Konuşmacı : <i>Dr. Meral DEMİRALP</i>
16:30-17:00	KONGRENİN GENEL DEĞERLENDİRİLMESİ <i>Ar. Gör. Yeliz AKKUŞ, Ar. Gör. İmatullah AKYAR</i>
17:00-17:30	KAPANIŞ KONUŞMASI <i>Dr. Nuran AKDEMİR</i>